
بررسی طلاق

اصغر مجتهدزاده

(دکترای روانشناسی و راهنمایی و مشاوره)

سرشناسه	:	مجتهدزاده، اصغر، ۱۳۶۰-
عنوان و نام پدیدآور	:	بررسی طلاق/ اصغر مجتهدزاده.
مشخصات نشر	:	تهران: گلستان، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	:	۱۳۲ ص.
شابک	:	978-600-6253-23-7
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
موضوع	:	طلاق
موضوع	:	Divorce
موضوع	:	طلاق -- جنبه‌های روان‌شناسی
موضوع	:	Divorce -- Psychological aspects
موضوع	:	زناشویی -- ارتباط
موضوع	:	Communication in marriage
رده بندی کنگره	:	HQ19
رده بندی دی‌سی	:	89
شماره کتابشناس ملی	:	598399

کتابخانه گلستان

بررسی طلاق

مؤلف: اصغر مجتهدزاده (دکترای روانشناسی و راهنمایی و مشاوره)

ناظر چاپ: علی محمدحسینی

طراح جلد: فاطمه علیزاده قره خان بیگلو

ناشر: گلستان

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۸

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: 978-600-6253-23-7

قیمت: ۲۵۰۰۰ تومان

آدرس: تهران، میدان انقلاب، ابتدای کارگر جنوبی، خیابان ژاندارمری، پلاک ۱۲۷

تلفن: ۶۶۹۶۸۰۵۲ نمایر: ۶۶۹۶۸۰۵۶

تمامی مسئولیت صحت، اعتبار و هر مطلب منتشر شده دیگر در این کتاب به عهده مولف می‌باشد

فهرست مطالب

۱۱		مقدمه
۱۳		فصل اول
۱۳		کلیات
۱۴		مبحث اول: تعریف طلاق
۱۵		مبحث دوم: ماه الحاق
۱۵		بند اول: طلاق بکی با علل انحلال نکاح است
۱۶		بند دوم: طلاق به نکاح دائم انتصاف دارد
۱۸		بند سوم: طلاق از فسخ متفاوت است
۲۰		بند چهارم: طلاق یک ایقاع تشریفاتی معین است
۲۳		مبحث سوم: اختیار در طلاق
۲۳		بند اول: تعریف
۲۳		بند دوم: اختیار طلاق در اسلام
۲۵		بند سوم: علت واگذاری حق طلاق به مرد
۲۸		طلاق به درخواست زن از دیدگاه اسلام
۲۸		الف) تعریف حق
۲۹		ب) تعارض حقوق - سوء استفاده از حق
۳۱		ج) جنبه های عملی ضمانت اجرای سوء استفاده از حق
۳۲		د) سوء استفاده از حق در فقه اسلامی
۳۳		دو: ملاک سوء استفاده از حق در فقه اسلامی

۳۶	فصل دوم.....
۳۶	شرایط ایجاد حق زن برای طلاق : طلاق قضایی شامل.....
۳۷	مبحث اول : قاعده نفی عسر و حرج.....
۳۷	بند اول : تعریف.....
۳۷	الف) تعریف لغوی.....
۴۰	ب) تعریف فقهی و حقوقی.....
۴۲	بند دوم- ردّ مصادات قاعده.....
۴۲	الف) کتب.....
۴۷	ب) سنت.....
۵۱	ج) اجماع.....
۵۱	د) عقل.....
۵۵	بند سوم : تبیین «لا در لاجرح».....
۵۵	بند چهارم : مجرا و قلمرو قاعده.....
۵۶	الف) مجرای قاعده.....
۵۷	ب) قلمرو قاعده.....
۵۷	یک : حرج عمومی.....
۵۸	دو : حرج شخصی.....
۵۹	سه : حرج واقعی یا معلوم.....
۶۰	چهار : شمول قاعده نسبت به امور عدمی.....
۶۲	پنج : رخصت یا عزیمت بودن مفاد قاعده.....
۶۳	مبحث دوم : قاعده لاضرر.....

- بند دوم: مدارک و مستندات قاعده..... ۶۴
- الف) کتاب..... ۶۴
- ب) سنت..... ۶۶
- ج) اجماع..... ۶۸
- د) عقیقه..... ۶۸
- هـ) معنی ضرر و ضرار..... ۶۹
- بند چهارم: معانی لادر لادر..... ۷۲
- الف) نظریه شیخ الریبعه..... ۷۳
- ب) نظریه مرحوم نراقی..... ۷۳
- ج) نظریه مرحوم ملا محمد کاظم خراسانی..... ۷۴
- د) نظریه شیخ مرتضی انصاری..... ۷۵
- هـ) نظریه امام خمینی (ره)..... ۷۷
- بند چهارم: مجرای قلمرو قاعده..... ۸۰
- الف) مجرای قاعده..... ۸۰
- ب) قلمرو قاعده..... ۸۱
- ج) تعارض دو قاعده لاضرر..... ۸۳
- د) تعارض قاعده لاضرر با قاعده نفی عسر و حرج..... ۸۴
- هـ) آیا برای دفع ضرر از خود، ضرر به غیر جایز است؟..... ۸۵
- و) آیا قاعده لاضرر شامل امور عدمی هم می شود؟..... ۸۶
- فصل سوم..... ۸۸
- اقسام و مصادیق طلاق قضایی در حقوق کنونی..... ۸۸

- مبحث اول : تاریخچه..... ۸۹
- بند اول : قانون مدنی سال ۱۳۱۳..... ۸۹
- بند سوم : قانون حمایت از خانواده سال ۱۳۵۳..... ۹۱
- بند چهارم : لایحه قانونی دادگاه مدنی خاص سال ۱۳۵۸..... ۹۲
- بند پنجم : تصمیم شورای عالی قضایی مبنی بر گنجاندن شدن شروطی در عقدنامه ها..... ۹۳
- بند ششم : قانون اصلاح مقررات مربوط به طلاق مصوب ۱۳۷۱ مجمع تشخیص مصلحت نظام..... ۹۴
- بند هفتم : مجریه مصوب مجمع تشخیص سال ۱۳۸۱..... ۹۴
- مبحث دوم : مفاد و مصادیق طلاق قضایی در قانون مدنی..... ۹۵
- بند اول : خودداری و عجز شوهر از پرداخت نفقه..... ۹۵
- الف) طرح موضوع..... ۹۵
- ب) تعریف نفقه زوجه..... ۹۵
- ج) ماهیت حق زن بر نفقه..... ۹۷
- د) شرایط وجوب نفقه..... ۹۸
- یک : دائمی بودن نفقه..... ۹۸
- دو : تمکین زوجه..... ۹۹
- ها) موانع وجوب نفقه..... ۱۰۰
- دو : سوء معاشرت زوجه..... ۱۰۱
- سه : عدم معاضدت در تشریف بانی خانواده..... ۱۰۲
- و) حقوق قابل اعمال زن در صورت ترک نفقه از جانب مرد..... ۱۰۳
- یک : استکاف شوهر از پرداخت نفقه..... ۱۰۳
- دو : عجز شوهر از پرداخت نفقه..... ۱۰۶

بند دوم : غایب مفقودالامر ۱۰۶

الف) تعریف ۱۰۶

ب) عناصر : ۱۰۷

ج) طلاق زوجه غایب در فقه اسلامی و حقوق ۱۰۸

بند سوم : عسر و حرج و ضرر برای زوجه ۱۱۰

ب) مباح موضوع ۱۱۰

ب) محذره و رشوه در روز عسر و حرج ۱۱۱

ج) مرجع تعیین ۱۱۳

د) مصادیق عسر و حرج ۱۱۵

یک : مصادیق عنوان شده در قانون ۱۱۵

۱- غیبت شوهر و ایجاد عسر و حرج ۱۱۵

۲- اعتیاد زوج به یکی از مواد مخدر یا ابتلا به مشروبات الکلی ۱۱۷

۱-۲- اعتیاد زوج به یکی از انواع مواد مخدر و یا ابتلاء وی ۱۱۷

۲-۲- به اساس زندگی خانوادگی خلل وارد آورد ۱۱۸

۲-۳- امتناع وی از ترک و یا عدم امکان الزام وی به ترک و یا اعتیاد مجدد پس از ترک ۱۱۸

۳- محکومیت قطعی زوج به حبس پنج سال یا بیشتر ۱۱۸

۴- ابتلاء زوج به بیماری های صعب العلاج روانی یا هر عارضه صعب العلاج دیگر ۱۱۹

دو : مصادیق قابل ذکر که در قانون نیامده است ۱۲۱

۱- عقیم بودن مرد و سایر عوارضی که مانع تولید نسل شود به شرط عدم امکان درمان ۱۲۱

۲- اختیار همسر یا همسران دیگر توسط مرد ۱۲۲

۳- بی عدالتی در رفتار با همسران ۱۲۳

- ۴- ادامه شغلی که منافی مصالح خانواده یا حیثیت زن باشد..... ۱۲۴
- ۵- ارتکاب جرمی که مغایر با حیثیت خانواده یا شئون زن باشد..... ۱۲۵
- ۶- ارتکاب اعمال منافی عفت..... ۱۲۵
- ۷- ایراد تهمت‌های ناروا به زن توسط مرد..... ۱۲۵
- ۸- اجبار زن به کارهای خلاف شرع یا دون شأن او..... ۱۲۶
- ۹- سوء رفتار و معاشرت با زوجه..... ۱۲۷
- ۱۰- هتک عادت ضرر..... ۱۲۷
- ۱۱- یک مصدق عنوان در قانون..... ۱۲۷
- ۱- ضرب و شتم یا هرگز، سوء رفتار زوج که عرفاً با توجه به وضعیت زن قابل تحمل نباشد..... ۱۲۷
- ۲- ابتلاء مرد به بیماری‌های سری که زن در مشترک را مختل نماید..... ۱۲۸
- ۱- ابتلاء مرد به امراضی چون موج گرایی..... ۱۲۹
- ۲- ابتلاء مرد به ایدز و بیماری‌های سلی..... ۱۲۹
- ۳- عدم تأمین جانی..... ۱۲۹
- فهرست منابع و مآخذ..... ۱۳۰

خانواده مهمترین و قدیمی ترین گروه اجتماعی است که از آغاز زندگی بشر وجود داشته است و بدون آن زندگی در اجتماع متصور نیست. کانون خانواده مرکز حفظ سنن ملی و اخلاقی، رشد عواطف و احساسات انسان است. کسانی که از حمایت خانواده برخوردار نیستند، بی پناهنده در معرض فساد و تباهی و بیهودگی قرار می گیرند. اما گاهی اوقات، خانواده نمی تواند به حیات خود ادامه دهد، ناچار از هم فروتن باشد.

درباره طلاق عقاید و نظرات مختلفی ابراز شده است. عده ای آن را زیان آور و خطرناک دانسته و به طور کلی آن را محکوم کرده اند. عده ای از وجود آن در اجتماع طرفداری کرده اند.

به هر حال نمی توان طلاق را از نظر اجتماعی یک کلمه محکوم کرد: زیرا اگر بین زن و شوهر هیچ گونه هماهنگی و توافق اخلاقی وجود نداشته باشد، نمی توان گفت که زن و مرد باید یک عمر در رنج و سختی به سر ببرند و به زندگی زناشویی ادامه دهند. البته شکی نیست که طلاق امری مذموم و ناپسند است.

تا توانی پامنه اندر فراق ابعض الاشياء عندی الطلاق (مولوی)

اما در پاره ای از موارد چاره ای جز آن نیست و باید به عنوان یک ضرورت پذیرفته شود. در فقه و حقوق جامعه ما به طور معمول و غالب اختیار طلاق در دست مرد است و جدایی زوجین، معلول اراده ی زوج می باشد؛ اما در شرع مقدس اسلام مواردی وجود دارد که صریحاً اجازه می دهد که زوجه از حاکم درخواست طلاق کند. در این شرایط دخالت قاضی محکمه نقش مهمی را

در حل اختلاف و احقاق حق افراد در پی خواهد داشت تا خانواده را به انتخاب راه حل های مناسبی در جهت اصلاح طرفین دعوی و اصلاح جامعه راهنمایی نماید.

به هر حال بحث در این است که زن در چه شرایطی حق طلاق دارد و به چه صورت می تواند از آن استفاده کند؟ و از طرف دیگر با توجه به اینکه در حقوق کنونی سعی شده بیشتر فتاوی مشهور استفاد شود، در چه مواردی این حق را برای زن قائل شده است؟

همچنین با توجه به تحول و دگرگونی اند و شرایط هر جامعه به سرعت در حال تغییر و دگرگونی است. این تحولات در مورد طلاق رفعی ایجاد شده و می شود و حق زن برای طلاق در مصادیق دچار تحول شود. - این سؤالی که مطرح می شود این است که با توجه به شرایط کنونی جامعه آیا این مصادیق تغییر کرده و بگردد. میر کرده این مصادیق کدامند؟